

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

ผลกระทบของวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในช่วงปี ค.ศ. 1997-1998 ส่งผลให้กระแสธรรมชาติกลายเป็นกระแสหลักของการปฏิรูปทางการเมืองการปกครองและการร่างรัฐธรรมนูญปี 1997 ของไทย ในครั้งนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมถูกวิพากษ์ในฐานะเป็นสาเหตุของการเกิดระบบเศรษฐกิจฟองสบู่ การคอร์รัปชันของนักการเมืองและแนวความคิดของการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นแหล่งการสร้างผลประโยชน์ของนักธุรกิจ นักการเมืองจริงแล้วธนาคารโลก (World Bank, 1998 : 99) มีบทบาทในการวางกรอบทิศทางการพัฒนาแนวทางเศรษฐกิจของไทยนับตั้งแต่ช่วงรัฐบาลทหารของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่ในช่วงที่ไทยเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ สถาบันแห่งนี้ได้มุ่งประเด็นที่เรื่องความล้มเหลวทางการเมืองและการบริหารที่เกิดจากการขึ้นมามีอำนาจของนักการเมืองที่คอร์รัปชันที่นำไปสู่การบริหารปกครองที่ไม่มีความโปร่งใส ไม่มีประสิทธิภาพ ในจังหวะนั้นทางธนาคารโลก (World Bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund = IMF) ต้องการผลักดันหลักธรรมาภิบาลและเป็นช่วงการผลักดันที่เหมาะสมตรงกับกระแสการตื่นตัวของกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของไทยที่เริ่มต้นมา ตั้งแต่รัฐบาลบรรหาร ศิลปอาชา

ประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่จะมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นและลงประชามติ เกิดร่างโครงการก่อสร้างและการบริหารของรัฐจึงถูกระบุลงไปรัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ. 2540 กล่าวคือ การพัฒนาที่เกิดผลขยายต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ทางรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 จะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงประชามติพิจารณา โดยผ่านเวทีประชาชนตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐก่อนที่รัฐจะตัดสินใจ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากระแสธรรมาภิบาลจะเป็นกระแสที่แรงและถูกผลักดันอย่างต่อเนื่อง โดยธนาคารโลกและหน่วยงานต่าง ๆ ของสหประชาชาติ (United Nations, 1981 : 5) ตลอดจนโครงการส่งเสริมการพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่รัฐบาลประเทสมหาอำนาจอย่างอังกฤษและสวีเดน จะได้ผลักดันแต่กระแสธรรมาภิบาลกลับไม่ถูกผลักดันในฐานะกระแสหลักในช่วงการร่างรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2550 ซึ่งแตกต่างกระแสธรรมาภิบาลในช่วงการร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2540 อย่างไรก็ตาม ความพยายามของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และภาคีสมาชิก ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชน
2. สถาบันพระปกเกล้า

3. มุลินธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
4. สถาบันกฎหมายอาญา
5. มุลินธิธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
6. สถาบันสุขภาพ
7. กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ศูนย์นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
9. มุลินธิคุ้มครองสัตว์ป่า และพรรณพืชแห่งประเทศไทย
10. คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
11. เครือข่ายประชาชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง
12. เครือข่ายผู้หญิงพิทักษ์สิทธิ

พยายามผลักดันหลักการธรรมาภิบาลให้บรรจุในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่กำลังร่างขึ้น โดยกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้มีความเห็นตรงกันว่า ร่างรัฐธรรมนูญไทยที่กำลังร่างในมาตรา 56 ควรมีการปรับ ดังนี้

มาตรา 56 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือดำเนินโครงการหรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปประกอบการพิจารณาในเรื่องดังกล่าว

การวางแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การวางผังเมือง การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน โครงการด้านพลังงานและการออกกฎที่ต้องมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียสำคัญของประชาชนให้รัฐจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างทั่วถึงก่อนดำเนินการ ทั้งนี้ต้องกำหนดกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และแน่นอน ตลอดจนกำหนดบทลงโทษในการที่หน่วยงานไม่ปฏิบัติตามมาตรา 56 วรรค 1 และวรรค 2

การที่สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยได้เป็นหัวขบวนรวบรวมองค์กรเครือข่าย เรียกร้องโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมซึ่งเป็นหลักการที่สำคัญของธรรมาภิบาล เพราะหน่วยงานดังกล่าวได้เงินสนับสนุนจากกองทุนต่างประเทศที่ระดมไปด้วย TAI (The Access Initiative) มุลินธิฟอร์ด กองทุนพัฒนาระหว่างประเทศที่สนับสนุนโดยรัฐบาลอังกฤษ และกองทุนการพัฒนาของรัฐบาลสวีเดน โดยกองทุนเหล่านี้ มีความต้องการในการส่งเสริมหลักการธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในรัฐไทย ที่ยังขาดการบริหารจัดการทางสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพที่จะนำสู่การทำลายสิ่งแวดล้อม และการแข่งขันทางทรัพยากรที่จะเป็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในระดับโลก (ทิวากร แก้วมณี. 2553 : 17)

หลังจากที่ประเทศไทยประสบกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ “ต้มยำกุ้ง” ในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งถือว่าเป็นประเทศลูกหนี้ที่เข้าโครงการรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศย่อมไม่อาจจะหลีกเลี่ยงแนวคิดและอิทธิพลดังกล่าวได้ แนวคิดธรรมาภิบาลจึงเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับข้อตกลงในโครงการรับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ กล่าวกันว่าสาเหตุที่ประเทศไทยประสบภาวะวิกฤตเศรษฐกิจส่วนหนึ่งเกิดจากการทุจริตคอร์ปชั่น ทั้งในแวดวงนักการเมือง แวดวงนักธุรกิจ รวมถึงแวดวงข้าราชการอันนำมาซึ่งความไร้เสถียรภาพภายในประเทศ อีกส่วนหนึ่งเกิดจากกระบวนการโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีมีการโจมตีค่าเงินบาทจากกลุ่มทุนต่างชาติขนาดใหญ่ ทำให้นักวิชาการไทยกลุ่มหนึ่งเรียกร้องให้รัฐบาลสร้าง “ธรรมรัฐแห่งชาติ” ขึ้นในระยะแรก คำว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) มีนักวิชาการไทยหลายท่านได้บัญญัติศัพท์เรียกกันไปต่าง ๆ มาก่อน เช่น สุประศาสนการ ธรรมรัฐ ธรรมราษฎร์ การกำกับดูแลที่ดี ประชาธิปไตย รัฐบาล การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และกลไกประชาธิปไตยที่ดี (พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร. 2549 : 52)

บทบาทของธนาคารโลกดังกล่าวมีผลให้ประเทศไทยต้องออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2542 ระเบียบดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 116 ตอนที่ 63 ง วันที่ 10 สิงหาคม 2542 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากประกาศระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ได้ระบุหลักการของค่านิยม การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีไว้ได้แก่ การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต การบริหารจัดการที่ดีของระเบียบดังกล่าวมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการหลัก คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) ความโปร่งใส 4) การมีส่วนร่วม 5) ความสำนึกรับผิดชอบ 6) ความคุ้มค่า (“ระเบียบว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมือง...” 2542 : 24-31)

รัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้มีนโยบายกระจายอำนาจอำนาจการปกครองมาสู่ท้องถิ่น ขณะเดียวกันพยายามที่จะปรับปรุงฐานะสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่จะพัฒนาตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทรัพยากรที่เพียงพอต่อการพัฒนาและดำเนินการพัฒนาตำบลเป็นไปอย่างชัดเจน หลังจากที่พระราชบัญญัติตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

พระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538 ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2542 ทำให้ทุกตำบลจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล 7,036 แห่งทั่วประเทศ และมีผลทำให้สภาตำบลทุกแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และทำให้สภาตำบลที่มีรายได้ติดต่อกัน 4 ปี โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ปี พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 นั้นมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้ 6 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้หมู่บ้านละ 3 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะเลือกสมาชิก 1 คน เป็นประธานสภาและรองประธานสภาอีก 1 คน และเลือกเลขานุการอีก 1 คน จากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน นายกององค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งรองนายกไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายก 1 คน (“พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน...” 2542 : 48)

ปัจจุบัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนโดยมีภารกิจในการจัดสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นการบริหารงานที่ประชาชนสามารถรับรู้และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การบริหารงานสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนตามแนวนโยบายการกระจายอำนาจ ตลอดจนสนับสนุนให้การพัฒนาท้องถิ่นมีความยั่งยืน ประกอบกับสถาบันพระปกเกล้าได้มีการมอบรางวัลพระปกเกล้า สำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้านความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ดังนั้น หน่วยงานท้องถิ่นทุกแห่งจึงได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาสู่การปฏิบัติมากยิ่งขึ้น และจากการที่หน่วยงานท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชนนี้เองจึงเป็นที่น่าสนใจว่า ในการนำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นหลักบริหารงานนั้น ท้องถิ่นได้มีการดำเนินงานอย่างไร และประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของรัฐมากน้อยเพียงใด

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลละตอน ซึ่งถือเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ปี พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 องค์การบริหารส่วนตำบลละตอนได้นำหลักธรรมาภิบาลมาเป็นนโยบายในการบริหารตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และ

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบริหารงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยยึดหลักธรรมาภิบาล โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้การบริหารงานนั้นเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ทั้งนี้เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน เมื่อมีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมาขึ้น ถือได้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน ได้มีความใกล้ชิดกับภาครัฐมากขึ้น สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น หรือเสนอแนะชี้แจงถึงปัญหาและความต้องการได้มากขึ้น

การดำเนินนโยบายการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน พบว่า การมีส่วนร่วมในบริหารจัดการที่ดีถึงแม้ว่าประชาชนในตำบลสะท้อน จะให้การร่วมมือเป็นอย่างดี อาทิเช่น ในด้านการวางแผน การร่วมกิจกรรม และการติดตามประเมินผลแต่ก็ยังมีอีกหลายอย่างที่ประชาชนยังไม่เข้าใจ เช่น การวิเคราะห์ปัญหา การเสนอมาตรการการแก้ไขปัญหา การจัดระเบียบข้อบังคับการตรวจสอบและการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ระดับและปัจจัยการมีส่วนร่วมจริง ๆ แล้วประชาชนในตำบลสะท้อนเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลมากน้อยเพียงใด และอะไร เป็นต้นเหตุของการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ให้ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นและประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สามารถนำผลของการศึกษามาเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะท้อน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

2. ผลของการศึกษาจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา

การวิจัยครั้งนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

- 1.1 บ้านสะตอง
- 1.2 บ้านป่าข้าวโพด
- 1.3 บ้านคลองแจรง
- 1.4 บ้านทรัพย์เจริญบน
- 1.5 บ้านทรัพย์เจริญล่าง
- 1.6 บ้านทรัพย์สมบูรณ์
- 1.7 บ้านสุขสวัสดิ์
- 1.8 บ้านคลองแจรงบน
- 1.9 บ้านเขาไผ่
- 1.10 บ้านสะตองเหนือ
- 1.11 บ้านสวนส้มบน
- 1.12 บ้านสวนส้มล่าง

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาการมีส่วนร่วมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นปีที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี

3. ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 6,612 คน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีส่วนร่วมต่อ

การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี 4 ด้าน คือ

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน เข้าร่วมประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกำหนดแนวทางแก้ไข ร่วมวางแผนกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม และตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำนวนจำกัดให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนร่วม

1.2 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน และตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลของประชาชน

1.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน มีโอกาสเข้าร่วมในการควบคุม และตรวจสอบการใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน และมีส่วนร่วมในการประเมินแผนงาน โครงการ ด้านความคุ้มค่าของงบประมาณ

1.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง ประชาชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาและได้ประโยชน์จากการดำเนินงาน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน แก้ไขปัญหาได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพและทำให้เกิดผู้นำระดับท้องถิ่นขึ้นประชาชนสามัคคีกันมากขึ้น

2. ประชาชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

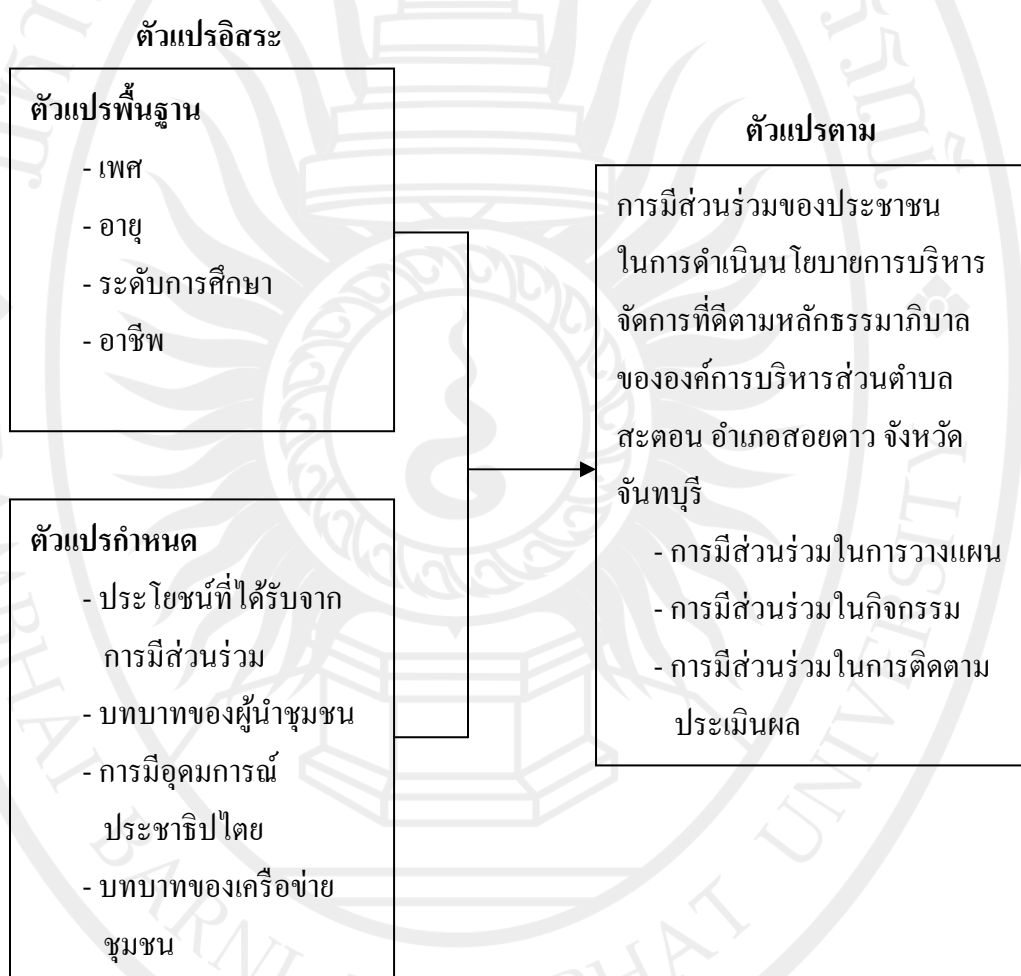
3. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

4. ผู้นำชุมชน (Community Leader) คือ ผู้นำที่อยู่ในชุมชน อาจเป็นผู้นำตามธรรมชาติ ที่ได้รับการยอมรับจากทุกคน หรือผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือผู้นำที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกในชุมชน

5. อุดมการณ์ประชาธิปไตย หมายถึง ความทัดเทียมกันเชิงการเมือง การมีสิทธิ การมีเสรีภาพและอื่น ๆ ซึ่งในความเป็นจริงย่อมไม่มีครบถ้วน แต่อย่างน้อยเป็นการกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์กว้าง ๆ และรวมทั้งเป้าหมายที่จะบรรลุ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ครั้งนี้ เป็นการศึกษาโดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของโคเฮน และอัปฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1977 : 7) ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของประชาชน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันตามเพศ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันตามอายุ

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันตามระดับการศึกษา
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันตามอาชีพ
5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
6. บทบาทของผู้นำชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
7. การมีอุดมการณ์ประชาธิปไตยมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล
8. บทบาทของเครือข่ายชุมชนมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล